

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18797/2557

บริษัทเซลเลนจ์ พรอพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน) กับพวกเจ้าหนี้ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับพวกผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 90/32, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 90/61, ป.พ.พ. มาตรา 150, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/46, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/56, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/58, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/32, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/61

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่แผนข้อ 6.3.3 หนี้ส่วน ฉ 1 และ 2 กำหนดให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และมีสิทธิได้รับชำระหนี้ คือ เจ้าหนี้ที่รวมทั้งที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งเป็นที่สุดให้ได้รับชำระหนี้และให้ยกคำขอรับชำระหนี้ และตามหนี้ส่วน ฉ 3 กำหนดให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้แล้วมีคำสั่งเป็นที่สุดของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลให้ได้รับชำระหนี้หรือยกคำขอรับชำระหนี้และทำหนังสือแจ้งความประสงค์จะไม่รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด จะได้รับชำระหนี้ในอัตราร้อยละ 10 ของเงินต้นนั้นตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 90/32 วรรคสอง (2) และ (3) และวรรคสาม เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการซึ่งจะมีสิทธิได้รับชำระหนี้ต้องเป็นเจ้าหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ ส่วนเจ้าหนี้นั้นจะได้รับชำระหนี้เพียงใดและอย่างไรต้องเป็นไปตามที่แผนกำหนดซึ่งได้จัดกลุ่มเจ้าหนี้และจัดสรรการชำระหนี้ไว้ แต่หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งเป็นที่สุดให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายใดแล้ว เจ้าหนี้รายนั้นก็ย่อมไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้แม้แผนจะกำหนดให้เจ้าหนี้ดังกล่าวได้รับชำระหนี้ก็ตาม เพราะมีใช้เจ้าหนี้ที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามบทบัญญัติดังกล่าว ทั้งกรณีแตกต่างกับที่แผนกำหนดให้เจ้าหนี้ที่ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนดมีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามแผนอันเป็นกรณีถือว่าแผนกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 90/61 (1) ซึ่งเป็นบทบัญญัติยกเว้นมิให้เจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการและไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดต้องหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ ไม่ได้หมายความว่ารวมถึงเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ด้วย ประกอบกับคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลที่ให้ยกคำขอรับชำระหนี้ย่อมจะผูกพันคู่ความที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งลูกหนี้ซึ่งไม่ต้องชำระหนี้แก่เจ้าหนี้รายที่มีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ ดังนั้น แผนข้อ 6.3.3 หนี้ส่วน ฉ ในส่วนที่กำหนดให้เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งเป็นที่สุดให้ยกคำขอรับชำระหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามเงื่อนไขการชำระหนี้นั้น เป็นการฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 90/32 ย่อมตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 การที่แผนกำหนดให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ดังกล่าวมีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามแผนจึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และตั้งลูกหนี้เป็นผู้ทำแผน เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2550 ต่อมาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานว่าการประชุมเจ้าหนี้เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 เพื่อปรึกษาว่าจะยอมรับแผนและแผนที่แก้ไขหรือไม่ ที่ประชุมเจ้าหนี้มี

มติพิเศษยอมรับแผนและแผนที่แก้ไขตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/46 ขอให้ศาลนัดพิจารณาแผนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้แจ้งกำหนดนัดพิจารณาแผนให้ผู้ทำแผน ลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหลายทราบโดยชอบตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/56 เจ้าหนี้รายที่ 14 ยื่นคำคัดค้านขอให้มีการสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน เจ้าหนี้รายที่ 26 และที่ 27 ยื่นคำคัดค้านขอให้มีการสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผนและให้ผู้ทำแผนนำแผนไปแก้ไขให้ถูกต้อง ผู้ทำแผนยื่นคำชี้แจงว่า ลูกหนี้ขออนุญาตปลูกสร้างอาคารโดยชอบด้วยกฎหมาย ลูกหนี้มีเจตนามอบที่ดินด้านหลังอาคารส่วนที่ติดกับถนนศรีเวียงให้ส่วนราชการตั้งแต่เริ่มโครงการ ธนาคารเจ้าหนี้ผู้รับจำนองจะเป็นผู้รับชำระหนี้จากเจ้าหนี้ค่าห้องชุดและลูกหนี้สามารถไถ่ถอนห้องชุดได้ เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 บางรายได้แสดงเจตนาที่จะปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลอาจจะมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้เพราะไม่ใช่หนี้เงิน แผนกำหนดให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ใช้สิทธิเลือกที่จะรับชำระหนี้แผนแสดงรายละเอียดสินทรัพย์ หนี้สินและภาระผูกพันของลูกหนี้ตามที่ปรากฏในแผนและเอกสารแนบแผนไม่ได้กำหนดให้เจ้าหนี้ที่มีลักษณะการทำธุรกรรมกับลูกหนี้เหมือนเจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ 5 ที่ 8 ที่ 9 และที่ 10 ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามแผน ที่แผนกำหนดให้เจ้าหนี้กลุ่มดังกล่าวที่ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ลูกหนี้จะชำระหนี้ตามเงื่อนไขการชำระหนี้เดิมหรือตามสัญญาของเจ้าหนี้รายนั้น เนื่องจากเป็นเจ้าหนี้จากการดำเนินธุรกิจตามปกติของลูกหนี้และเพื่อให้การดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ต้องหยุดชะงัก แผนกำหนดเงื่อนไขการก่อหนี้ของลูกหนี้โดยนำทรัพย์สินหลักประกันที่อยู่กับเจ้าหนี้กลุ่มที่ 1 ไปจำนองลำดับที่ 2 แก่เจ้าหนี้รายใหม่และต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้กลุ่มที่ 1 จึงไม่ได้ถ่ายโอนทรัพย์สินของลูกหนี้ ในช่วงระยะเวลาดำเนินการตามแผนลูกหนี้จะนำกระแสเงินสดจากการดำเนินธุรกิจไปชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามแผน จึงไม่มีเงินพอจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้น และแผนกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผนตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งลูกหนี้สามารถชำระหนี้ก่อนกำหนดได้ตามแผน ข้อ 6.5 และแม้ได้ดำเนินการตามแผนสำเร็จ ข้อกำหนดในแผน ข้อ 6 และข้อ 11.10 ก็ยังคงมีผลผูกพันเจ้าหนี้และลูกหนี้ต่อไป ลูกหนี้จึงต้องชำระหนี้ให้ครบถ้วนตามแผนและแผนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ศาลล้มละลายกลางพิจารณาแล้วมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ เจ้าหนี้รายที่ 14 ที่ 26 และที่ 27 อุทธรณ์โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของเจ้าหนี้รายที่ 14 ที่ 26 และที่ 27 ข้อแรกว่า ข้อเสนอในการชำระหนี้ตามแผนสำหรับเจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 มีความเท่าเทียมกันหรือไม่ เห็นว่า ตามแผน ข้อ 6.3.2 กำหนดให้เจ้าหนี้ กลุ่มที่ 2 เจ้าหนี้ค่าห้องชุดที่ชำระเงินดาวน์ครบถ้วนจะได้รับการจัดสรรชำระหนี้ตามหนี้ส่วน ฉ และ ข ส่วนแผน ข้อ 6.3.3 หนี้ส่วน ฉ กำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้เฉพาะเงินต้นซึ่งก็คือเงินดาวน์ค่าห้องชุดที่เจ้าหนี้ชำระให้ลูกหนี้ครบถ้วนแล้ว และหนี้ส่วน ฉ 1 และ ฉ 2 กำหนดให้เจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้ตามเงื่อนไขหนี้ส่วน ฉ คือ เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และเจ้าหนี้ที่มีลักษณะการทำธุรกรรมกับลูกหนี้เหมือนเจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ เมื่อพิจารณาสิทธิและเงื่อนไขที่เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 จะได้รับชำระหนี้ส่วน ฉ แล้ว แบ่งเป็น 3 กรณี กล่าวคือกรณีที่หนึ่ง ตามหนี้ส่วน ฉ 2 เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ทั้งที่ยื่นและไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ซึ่งทำหนังสือแจ้งความประสงค์ถึงผู้บริหารแผนว่าจะรับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดกรณีที่ปลอดการยึดทรัพย์หรือกรณีที่ถูกยึดทรัพย์ตามหนี้ส่วน ฉ 2.1 และ 2.2 เจ้าหนี้เหล่านั้นจะต้องชำระหนี้ส่วนที่เหลือทั้งหมดให้แก่ลูกหนี้บริษัทพีริเชียส อินทีเรีย จำกัด และบริษัทพีริเชียส ชัพพลาย จำกัด ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจะซื้อ

จะขายกรรมสิทธิ์ห้องชุด สัญญารับจ้างตกแต่งห้องชุดและสัญญาซื้อขายวัสดุและอุปกรณ์ตกแต่งห้องชุดตามลำดับ แล้วผู้บริหารแผนจะให้ลูกหนี้ไถ่ถอนหลักประกันจากเจ้าหนี้ผู้รับจำนองและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้เจ้าหนี้ภายในกำหนดเวลาที่แผนระบุไว้ หากกรณีมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้เจ้าหนี้ได้ตามหนี้ส่วน ฉ 2.4 ลูกหนี้จะชำระเงินดาวน์ทั้งหมดแก่เจ้าหนี้ กรณีที่สอง ตามหนี้ส่วน ฉ 3 เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และทำหนังสือแจ้งความประสงค์ไม่รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด จะได้รับชำระหนี้ในอัตราร้อยละ 10 ของหนี้เงินต้น และกรณีที่สามหนี้ส่วน ฉ 4 เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และแจ้งความประสงค์ไม่รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด ให้หมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ ดังนี้ เห็นได้ว่าแผนกำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่ต่างรายกันตามแต่ละกรณีดังกล่าวจะได้รับชำระหนี้เงินต้นหรือเงินดาวน์ที่ได้ชำระไปครบถ้วนแล้วคืนเป็นจำนวนเงินแตกต่างกัน โดยถือเอาการแจ้งความประสงค์รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดและการชำระเงินส่วนที่เหลือตามสัญญาเดิมแก่ฝ่ายลูกหนี้เป็นเกณฑ์แบ่งแยก ซึ่งให้เจ้าหนี้รายที่แจ้งความประสงค์รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดแล้วลูกหนี้ไม่สามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ได้กรณีมีเหตุสุดวิสัยเท่านั้นจึงจะได้รับเงินดาวน์ทั้งหมดคืนส่วนเจ้าหนี้รายที่แจ้งความประสงค์ไม่รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดจะได้รับเงินดาวน์คืนเพียงร้อยละ 10 ของเงินดาวน์ทั้งหมดหรือไม่ได้รับเงินดาวน์คืนเลยตามที่แบ่งแยกว่าได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้หรือไม่ แม้ผู้ทำแผนจะยื่นคำชี้แจงว่าข้อเสนอในการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นการให้สิทธิเจ้าหนี้เลือกที่จะรับชำระหนี้ก็ตาม แต่เห็นได้ว่าเสมือนการบังคับให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 เลือกแจ้งความประสงค์รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดและชำระเงินส่วนที่เหลือตามสัญญาเดิมแก่ลูกหนี้ เพราะหากเจ้าหนี้เลือกในทางที่ไม่ประสงค์จะรับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดและไม่ชำระเงินส่วนที่เหลือตามสัญญาเดิมแก่ลูกหนี้แล้ว เจ้าหนี้จะได้รับเงินดาวน์คืนเป็นจำนวนน้อยหรือไม่ได้คืนเลยดังกล่าวอันเป็นการได้รับผลเสียหายมากกว่า ทั้งที่ลูกหนี้เป็นฝ่ายที่ก่อสร้างอาคารชุดไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาเพราะมีปัญหาขาดเงินทุนในการก่อสร้าง ประกอบกับเป็นการให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 เลือกเพื่อคาดหวังผลในอนาคตที่จะได้รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดและยังต้องชำระเงินส่วนที่เหลือแก่ลูกหนี้อีก การให้เจ้าหนี้เลือกดังกล่าวถือมิได้ว่าเป็นสิทธิแท้จริงที่เจ้าหนี้สามารถใช้ได้โดยสมัครใจ ทั้งเจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 เป็นผู้บริโภครู้ว่าสัญญาจะซื้อจะขายกรรมสิทธิ์ห้องชุดกับลูกหนี้ แผนควรมีข้อเสนอในการชำระหนี้โดยเสมอภาคกันเพื่อให้ได้รับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ตามสมควร ข้อเสนอในการชำระหนี้ตามแผนสำหรับเจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 จึงไม่มีความเท่าเทียมกัน ถือว่าแผนมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการชำระหนี้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/58 (2) ประกอบด้วยมาตรา 90/42 ตรี อุตสาหกรรมของเจ้าหนี้รายที่ 14 ที่ 26 และที่ 27 ข้อนี้น่าขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุตสาหกรรมของเจ้าหนี้รายที่ 14 ที่ 26 และที่ 27 ข้อนต่อไปมีว่า การที่แผนกำหนดให้เจ้าหนี้กลุ่มที่ 2 ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามแผนเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่าเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการซึ่งจะมีสิทธิได้รับชำระหนี้จะต้องเป็นเจ้าหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/32 วรรคสอง (2) และ (3) และวรรคสามส่วนเจาหนี้เหล่านั้นจะได้รับชำระหนี้เพียงใดและอย่างไรต้องเป็นไปตามที่แผนกำหนดซึ่งได้จัดกลุ่มเจ้าหนี้และจัดสรรการชำระหนี้ไว้ เนื่องจากแผนอาจกำหนดลดจำนวนหนี้ลงหรือชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทน เช่น การโอนทรัพย์สินชำระหนี้หรือการแปลงหนี้เป็นทุน แต่หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งเป็นที่สุดให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายใดแล้ว

หน้า 4 / 5

เจ้าหนี้ทั้งสามไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะมิได้ทำให้ผลคดีเปลี่ยนไป อนึ่ง การอุทธรณ์คำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ถือเป็นการอุทธรณ์คำขอให้ปลดปล่อยทุกข้ออันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ต้องเสียค่าขึ้นศาลเพียง 200 บาท เจ้าหนี้รายที่ 14 เสียค่าขึ้นศาลมา 1,000 บาท และเจ้าหนี้รายที่ 26 และที่ 27 เสียค่าขึ้นศาลมา 1,000 บาท จึงให้คืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เสียเกินมา พิพากษากลับ มีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน และมีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/58 วรรคสาม คืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เกินมา 800 บาท แก่เจ้าหนี้รายที่ 14 และแก่เจ้าหนี้รายที่ 26 และที่ 27 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแผนทั้งสองศาลนอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

สุทัศน์ ศิริมหาพฤกษ์ · ทศนีย์ จันสัจญ์ ธรรมเกณฑ์ · ชัยยุทธ ศรีจันทังค์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/18797/2557>